TRIBUNAL GĦAL TALBIET ŻGĦAR

ĠUDIKATUR
DR JOHN BONELLO, B.A., LL.M.(IMLI), LL.D.

Seduta ta' nhar it-Tnejn, 29 ta' Frar, 2016

Talba Numru: 763/2015JB

Kawza Numru: 7

Christian O. Senciuc f'ismu proprju u in nom u in rappreżentanza ta' Malta Yachting Limited (C65877)

vs

HSBC Bank Malta plc

It-Tribunal,

Ra l-Avviz tat-Talba prezentat nhar l-14 ta' Settembru 2015 li permezz tieghu l-Attur, issottometta dan li gej:

> Illi l-esponenti ghamel depositu ta' elf u hames mitt euro (€1,500) fi flus kontanti permezz tal-*Automated Teller Machine* (ATM) tal-fergha bankarja tal-HSBC Bank Malta plc gewwa San Gwann, nhar is-sitta u ghoxrin (26) ta' Mejju tas-sena elfejn u hmistax (2015) fl-ghaxra u tlettax-il minuta ta' filghodu (10.13am), liema transazzjoni giet enumerata 0716104779773517 (kopja tad-deposit slip hawn annessa u mmarkata bhala Dok. A);
>
> Illi wara li l-esponenti induna li din it-transazzjoni qatt ma giet processata mill-bank intimat u li l-flus qatt ma gew depositati fil-kont tieghu, l-esponenti ghamel rapport tal-Pulizija dwar dan l-incident, b'numru 6A/N/3723/2015 (Dok. B);
>
> Illi filwaqt li l-attur iddeposita fil-kura u kustodja tal-bank intimat is-somma ta' elf u hames mitt euro (€1,500) fi flus kontanti, il-bank naqas milli jalloka l-istess ammont lill-attur;
>
> Illi ghalhekk jirrizulta illi l-bank ghandu jhallas lill-attur is-somma ta' elf u hames mitt euro (€1,500) li kienu l-flus li l-attur halla fil-pussess tal-bank u liema somma llum hija certa, likwida u dovuta.

Ra li l-kawza giet appuntata ghas-smiegh ghas-seduta tal-11 ta' Novembru 2015;

Ra li s-Socjeta Konvenuta, debitament notifikata, laqghet ghal din l-azzjoni billi nhar id-9 ta' Ottubru 2015 ipprezentat risposta li permezz taghha eccepiet dan li gej:

1. Illi minn indagni li saret mill-bank intimat, fid-data indikata mir-rikorrenti l-ebda depozitu ma kien effettwat mir-rikorrenti fil-fergha bankarja tal-bank intimat gewwa San Gwann kif ser jigi ampjament ippruvat fil-mori tal-kawza.

2. Illi l-ebda ammont m'hu dovut lir-rikorrenti.

3. Illi ghalhekk it-talbiet tar-rikorrenti huma nfondati fil-fatt u fid-dritt.

4. Salv eccezzjonijiet ulterjuri

Bl-ispejjez kontra r-rikorrenti minn issa ngunt ghas-subizzjoni.

Illi l-kawza odjerna tirrigwarda depozitu li sar b'mod awtomatiku ossia permezz ta' magna apposta li tinsab fil-fegha tal-bank intimat gewwa San Gwann. Min-naha tieghu, l-Attur qieghed jghid li ghamel depozitu ta' €1,500 u mill-banda 'l ohra l-Bank Konvenut qieghed jghid li ma nstab ebda depozitu ghal dan l-ammont.

Ikkunsidra;

Illi mill-assjem tal-provi, irrizulta dan li gej:

L-Attur xehed (a fol 19) u stqarr li kellu s-somma ta' €1,500 li hu kien ippercepixxa min-negozju tieghu. Bhas-soltu mar fil-fergha fejn hemm rokna zghira, mela l-inkartament tas-soltu ossia l-busta li fiha jidhlu l-flus, imbaghad pogga l-flus fil-busta u mar quddiem l-ATM sabiex jiddepozita l-flus. Biex jaghmel it-transazzjoni uza' l-HSBC Quikcash card tieghu, pogga l-busta, inghata ricevuta mill-magna (kopja taghha tinsab a fol 2) u telaq. Fi jiem wara ccekkja l-kontijiet tal-kumpannija u sab li l-ammont ma giex kreditat. Kellem lill-ufficcjali tal-bank Konvenut fil-fergha imsemmija u dawn gharrfuh li kienu se jinvestigaw. Wara li ghal gimgha shiha ma sema' xejn mill-bank, rega' rrikorra ghandhom u qalulu li kienu ghadhom qeghdin jinvestigaw u li kellu jistenna l-ezitu tal-investigazzjoni. Jghid li ma tawhx sodisfazzjon dwar l-investigazzjoni u lanqas ma jaf jekk din inghalqitx jew le. Jghid li rcieva taghrif konklussiv wara li kiteb permezz tal-avukat (kopja tal-ittra tinsab a fol 22). Jghid li wara gimgha mill-akkadut mar anke jaghmel rapport mal-Pulizija (kopja taghha tinsab a fol 3). Wara dan ir-rapport kienet baghtet ghalih Rita Farrugia mill-Ufficju Ewlieni tal-Bank Konvenut u avzatu li kienu ghaddejjin bl-investigazzjonijiet ghad li kien jidher li l-busta tieghu ma kienetx instabet. Hu staqsa ghall-*footage* tas-CCTV izda gharrfuh li anke dan kien inkonklussiv. Ix-xhud ipprezenta wkoll risposta li l-Bank Konvenut baghat lill-avukat tal-Attur (a fol 23) kif ukoll ricevuta iffirmata minn certu James F. Doyle (a fol 24) fejn dan jghid li minn somma ta' disat elef euro (€9,000) rapprezentanti prezz ta' *yacht* hu rcieva sebat elef u hames mitt euro (€7,500), bil-bilanc ikun is-senserija li thallset lil Malta Yachting Limited. Meta xehed in kontro-ezami, l-Attur spejga x'kien gara dak in-nhar tad-depozitu.

Elaine Bonnici Bongailas xehdet (a fol 29) li hija l-*Manager* tal-Fergha tal-bank Konvenut f'San Gwann u li l-Attur kien ghamel ilment dwar depozitu li ma rrizultalux fil-kont. Hi qalet li giet mgharrfa bl-ezitu negattiv tal-investigazzjonijiet u stqarret li l-magna tirrilaxxja ricevuta ghal kull haga li titpogga fiha, imqar "*paper clip*". Tghid li mhijiex f'qaghda li tixhed dwar jek hemmx cameras jippuntaw ghal fuq din il-magna. Hija stqarret ukoll li l-ammont indikat fuq l-ircevuta li tinghata mill-magna jkun imdahhal mill-klijent.

Charles Galea xehed (a fol 31) li hu Manager fit-Taqsima *Commercial Banking* fil-*Business Centre* ta' Hal-Qormi. Jghid li ltaqa' mal-Attur wara li dan ilmenta. Hu kkonferma li l-magna tirrilaxxja ricevuta ghal kull haga li titpogga fiha, imqar "*paper clip*". Mistoqsi ghalfejn wara li harget l-ircevuta mill-magna izda l-busta ma nstabitx fil-magna, ma kellmux lill-klijent, Attur odjern, jghid li mhuwiex f'qaghda li jwiegeb.

Rita Farrugia xehdet (a fol 37) li kienet hi li nvestigat l-ilment tal-Attur. Tghid li hi rat il-*footage* tas-CCTV li kienu installati fil-lobby tal-Fergha tal-Bank Konvenut f'San Gwann. Tghid li l-uniku camera li hemm fiz-zona hija wahda li turi lill-klijenti minn wara. Spjegat li analizzaw il-busti li nstabu u ma nstabet l-ebda wahda li kienet tirreferi ghal kontijiet tal-Attur. Ix-xhud ikkonfermat ukoll li l-magna tirrilaxxja ricevuta ghal kull haga li titpogga fiha, imqar "*paper clip*" u spjegat li l-ammont li jigi indikat mid-depozitant huwa soggett ghal verifika min-naha tal-bank. Tghid li l-magna titbattal ta' kuljum. Tghid ukoll li l-magna tiggera lista ta' transazzjonijiet. Mistoqsija x'rikonciljazzjoni ssir tghid li huma jiccekkjaw l-ammont li jkun hemm fuq il-busta mal-ammont li jkun hemm fiha. Ma ssirx rikonciljazzjoni bejn il-busti u l-lista generata mill-magna. Qalet li dak in-nhar tal-akkadut instabu aktar busti milli nghataw ircevuti. Tghid li meta titbattal il-magna minn terzi, l-ixkora li tkun qed tilqa' d-depoziti tigi ssiggilata b'mod awtomatiku biex imbaghad tinfetah fl-ufficcju ewlieni u jigu maghduda l-busti. In kontro-ezami, Farrugia stqarret li meta titbattal il-magna jittiehdu sija l-ixkora kif ukoll il-lista li l-magna tiggenera. Hija pprezentat ukoll zewg dokumenti, wiehed li juri l-ammont ta' busti li nstabu u l-iehor il-lista tal-busti li kellhom kontanti.

It-Tribunal kellu l-okkazjoni wkoll jara (fil-prezenza tal-partijiet u d-difensuri) l-*footage* li gie prezentat.

Ikkunsidra;

Il-Qorti ta' l-Appell (Sede Inferjuri) fil-kawza fl-ismijiet "Joseph Tonna *vs* Philip Azzopardi" deciza fit-12 ta' April, 2007 irriteniet li fis-sistema taghna, ir-regoli l-aktar prevalenti dwar il-provi jidher li huma dawn:

> Ibda biex ir-regola tradizzjonali tal-piz tal-provi timponi a kariku tal-parti li tallega fatt l-oneru li ggib il-prova ta' l-ezistenza tieghu. Tali oneru hu ugwalment spartit bejn il-kontendenti, sija fuq l-attur li jsostni l-fatti favorevoli li jikkostitwixxu l-bazi tad-dritt azzjonat minnu (*actori incumbit probatio*), sia fuq il-konvenut ghas-sostenn tal-fatt migjub minnu biex jikkontrasta l-pretiza ta' l-attur (*reus in excipiendo fit actor*).[1]
>
> Fil-kors tal-kawza dan il-piz jista joxxilla minn parti ghall-ohra, ghax, kif jinghad, 'jista jkun gie stabbilit fatt li juri *prima facie* li t-tezi ta' l-attur hija sostenuta'.[2]
>
> Il-gudikant adit mill-meritu tal-kaz hu tenut jiddeciedi iuxta allegata et probata, u dan jimporta illi ddecizjoni tieghu tigi estratta unikament mill-allegazzjoni tal-partijiet. Jigifieri, minn dawk ic-cirkustanzi tal-fatti dedotti a bazi tad-domanda jew ta' l-eccezzjoni u l-provi offerti mill-partijiet. Jikkonsegwi illi d-dixxiplina tal-piz tal-provi ssir bazi tar-regola legali tal-gudizzju in kwantu timponi fuq il-gudikant il-konsiderazzjoni li l-fatt allegat mhuwiex veru ghax mhux ipprovat;

Naturalment, il-valutazzjoni tal-provi tmiss lill-gudikant li ghandu d-diskrezzjoni li japprezza r-rizultanzi probatorji u li jibbaza l-konvinciment tieghu minn dawk il-provi li hu jidhirlu li huma l-aktar attendibbli.

Fil-kaz odjern madankollu, wiehed irid iqis li l-proceduri odjerni qeghdin jittiehdu quddiem it-Tribunal ghal Talbiet Zghar u ghalhekk huma regolati, principalment, bid-dispozizzjonijiet tal-Att dwar Tribunal ghal Talbiet Zghar (Kap. 380). Skond id-dispozizzjonijiet tal-imsemmi Att, fil-waqt li t-Tribunal huwa marbut bid-dettami tal-gustizzja naturali, "*għandu jitgħarraf b'kull mod li jista' jidhirlu xieraq u ma jkunx marbut bil-prattika dwar l-aħjar prova jew*

---

[1] *Vide* f'dan is-sens "Francesca Mallia *vs* Salvatore Guillaumier" deċiża mill-Qorti ta' l-Appell fit-12 ta' Jannar, 1962 (Koll. XLVI.i.5)

[2] *Vide* f'dan is-sens "Joseph Zammit *vs* Joseph Hili" deċiża mill-Qorti ta' l-Appell fis-27 ta' Gunju, 1953 (Koll. XXXVII.i.577)

dwar xiehda fuq kliem ħaddieħor jekk ikun sodisfatt li x-xiehda li jkollu quddiemu tkun biżżejjed veritiera li biha jista' jasal biex jaqtal-każ li jkun qed jittratta."[3] Fuq kollox, it-Tribunal huwa kostrett li jiddeciedi t-talbiet li jkollu quddiemu skond l-ekwita'.[4]

Illi fil-kaz odjern, it-Tribunal ma jistax ma jqisx dak li stqarr l-Attur (li jidher li jiggestixxi negozju f'Malta) kif ukoll l-agir tieghu meta rinfaccjat bic-cirkostanza li minnha qieghed jilmenta. Kif deher mill-*footage*, jirrizulta li l-Attur kien proprju fiz-zona tal-fergha tal-bank ta' San Gwann fejn hemm il-magni fil-hin tal-incident. Dan gie anke korraborat mill-fatt li nharget ricevuta mill-magna. Inoltre, minbarra l-fatt li hu ilmenta mal-Bank, l-Attur mar pass oltre u ghamel rapport mal-Pulizija fil-waqt li ressaq l-odjerna kawza u ta x-xhieda tieghu bl-gurament. Mill-banda 'l ohra, il-Bank qieghed jichad li nstabet il-busta li l-Attur qieghed jghid li ddepozita fil-waqt li qed jigi allegat li l-magna taghti rcevuta anke jekk titqieghed "*paper clip*" fiha. Li hu zgur hu li ghad li nharget din l-ircevuta, il-Bank jidher li ma nvestigax in-nuqqas tal-busta sakemm sar l-ilment da parti tal-Attur. Huwa krucjali wkoll li jigi sottolineat il-fatt li fil-waqt li l-ATM's ghandhom *cameras* zghar fihom, id-*deposit machines* mghandhomx. Dan certament li mhuwiex l-ideali. M'hemmx dubju li jmiss lill-Bank Konvenut li jara li l-magi minnu mqeghda ghad-disposizzjoni tal-klijenti jkunu siguri. Ghat-Tribunal m'ghandux ikun hemm livell ta' sigurta' anqas ghal *deposit machine* milli jkun hemm ghal ATM.

Illi fil-fehma tat-Tribunal, il-Bank wera nuqqas meta ma agixxiex wara li ghad li nharget l-ircevuta tad-depozitu, il-busta ma nstabitx u ttiehdu passi biss wara li lmenta l-Attur. Inoltre, huwa car li r-riskju ghal min jaghmel ilment bhal dak odjern li jkun falz huwa kbir aktar u aktar meta jkun sar rapport mal-Pulizija u tkun ittiehdet ix-xhieda bil-gurament. Mhuwiex verosimili li bniedem li jkun fin-negozju jidhol f'bahar inkwiet, ilmenti, rapport u kawzi biex javvanza €1,500.

Tenut kont tal-fatti kollha tal-kaz, it-Tribunal ma jistax ma jaghtix piz lil dak li qieghed jallega l-Attur. Dan qed jighad anke in vista tal-fatt li jidher li hemm nuqqasijiet fil-process relattat mal-amministrazzjoni tad-depoziti li jsiru b'mezzi awtomatici.

Fic-cirkostanzi, it-Tribunal se jilqa' t-talba attrici prevja li jichad l-eccezzjonijiet sollevati mill-Bank Konvenut.

Ghal dawn il-motivi, it-Tribunal jaqta' u jiddeciedi l-kawza billi fil-waqt li jichad l-eccezzjonijiet tal-Bank Konvenut, jilqa' t-talba tal-Attur u jikkundanna lill-Bank Konvenut ihallas lill-Attur is-somma ta' €1,500 bl-imghax mil-lum. Spejjez tal-kawza jkunu a karigu tal-Bank Konvenut.

Dr John Bonello
Ġudikatur

Alan K. Zerafa
Deputat Reġistratur

[3] Art. 9(2)(b) tal-Kap. 380
[4] Art. 7(1) tal-Kap. 380